ABDÜLAZÎZ BİN YAHYÂ EL-KINÂNÎ

Büyük fıkıh âlimlerinden. Lakabı Gûl'dür. Doğum târihi kesin olarak bilinmemektedir. 240 (m. 854) târihinde vefât etti. İmâm-ı Şafiî hazretlerinin zamanında talebe idi. Halîfe Me'mun zamanında Bağdâd'a geldi. İbn-i Uyeyne, Abdullah bin Muâz es-San'anî, Mervân bin Muâviye el-Fezârî, Hişam bin Süleymân el-Mahzûmî gibi âlimlerden rivâyetlerde bulunup, ilim almıştır. Ondan da, Ebû Bekir Ya'kûb bin İbrâhîm et-Teymî, Hüseyn bin Fadl el-Beclî rivâyetlerde bulunmuştur. Dâre Kutnî dedi ki: "İmâm-ı Şafiî'nin fazîletlerine dâir, Ebû Ali İsfehânî'nin yazdığı kitapta okudum. Bu eserde, İmâm-ı Şafiî'den (radıyallahü anh) ilim alan talebeleri anlatılmakta ve şöyle denilmektedir: Ona tâbi olan, ondan ilim alıp, fazîletini i'tirâf edenlerden birisi de Abdülazîz bin Yahyâ'dır. O, İmâm-ı Şafiî hazretleri ile uzun müddet beraber kaldı. Beraber

Yemen’e gittiler. Abdülazîz bin Yahyâ da, kendi kitaplarında, umûm, husûs ve beyân mevzûlarını anlatırken İmâm-ı Şafiî’den (radıyallahü anh) bahsetmiştir. Bütün bu bilgiler, İmâm-ı Şafiî’nin Risale adlı eserinde mevcûttur. Abdülazîz bin Yahyâ, Ehl-i sünnet i’tikâdını müdâfaa için, Ehl-i bid’atan olanlarla münâzaralar yapmıştır. İçerisinde, münâsip olmayan bir çok mevzûların bulunduğu “Hayda” kitabı ona nisbet edilmişse de, büyük âlim Zehebî bunu kabûl etmemektedir.

Hatîb-i Bağdadî: “Abdülazîz bin Yahyâ, ilim ve fazîlet sâhiblerindendir. Çok eserleri vardır. İmâm-ı Şafiî’nin yanında yetişen âlimlerden olup, devamlı onunla beraber olmakla tanınmıştır” demektedir.

Büyük âlim Ebû Ayna anlattı: Abdülazîz el-Kınânî, fizikî yönden pek gösterişli değil idi. Birgün halîfe Me’mûn’un huzûruna girdi. Halîfe’nin yanında Ebû İshâk el-Mu’tasım vardı. Abdülazîz el-Kınânî girince güldü. Bunun üzerine Abdülazîz el-Kınânî: “Ey mü’minlerin emîri! Bu bana niçin gülüyor? Allahü teâlâ, Yûsuf’u (aleyhisselâm) güzelliğinden, yakışıklılığından dolayı peygamber olarak seçmedi ki” dedi. Me’mûn güldü ve cevâbını beğendi.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Târîh-i Bağdâd cild-10, sh. 449

2) El-A’lâm cild-4, sh. 29

3) Tehzîb-üt-tehzîb cild-6, sh. 363

4) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 95

5) Keşf-üz-zünûn sh. 634

6) Mu’cem-ül-müellifîn cild-4, sh. 263

7) Tabakât-üş-Şâfiiyye cild-2, sh. 144, 145